

לגעת בעבר

באתר תלמידיו ותלמידי תלמידיו. לציון מיוחד ראויות החפירות הרב שנתיות הנערכות בשנים האחרונות, באתרים אשקלון, דור, בית ציידא, תל צפית, רמת רחל, עומרית, כפר החורש, כפר קאסם, סוסיתא, ציפורי, תל רחוב ותל בית שמש. בכל האתרים האלו חופרות משלחות של מוסדות מחקר ישראלים וזרים, בשיתוף פעולה פורה. רוב המשלחות הזרות הן מארה"ב וממדינות אירופה – צרפת, גרמניה, ספרד, שווייץ, הולנד, ואיטליה. לאחרונה הצטרפו לחופרים בארץ גם משלחות מיפן וממקסיקו.

רשות העתיקות בתוקף תפקידה ובהיותה ממונה על חוק העתיקות, מפקחת על שלבי עבודתן של המשלחות הארכיאולוגיות בארץ: הגשת הבקשה לרישיון, שבו נבחנת יכולתו המדעית של מגיש הבקשה והמוסד האקדמי הנותן לו חסות, ביצוע החפירות בשטח, המחקר ועיבוד ממצאי החפירה, ועד לפרסום הדוח המדעי הסופי.

ד"ר גדעון אבני, מנהל תחום חפירות וסקר

בישראל נערכות כשלוש מאות וחמישים חפירות ארכיאולוגיות מדי שנה, מספר יוצא דופן יחסית לשטחה הקטן של המדינה, שאין דומה לו במדינות אחרות באגן הים התיכון ובמזרח הקרוב. רשות העתיקות עורכת כשלוש מאות חפירות הצלה בשנה, החל בבדיקות קטנות של ריבוע חפירה אחד למשך ימים ספורים וכלה בחפירות רב שנתיות גדולות, כמו החפירות האחרונות בירושלים ברחבת הכותל ובעיר דוד, ובתיאטרון הרומי בטבריה.

נוסף על אלה נערכות בכל קיץ כחמישים חפירות יזומות על ידי מוסדות אקדמאים מוכרים מהארץ ומחו"ל. רוב החפירות הללו הן בתלים מרכזיים מתקופות הברונזה והברזל ובערים הקדומות מהתקופות ההלניסטית, הרומית, הביזנטית והמוסלמית הקדומה. בכמה מאתרים האלו מתנהלות החפירות במשך שנים רבות, לעתים על ידי דורות של ארכיאולוגים. כך למשל בתל מגידו החלו החפירות הארכיאולוגיות בראשית המאה העשרים, והן נערכות לסירוגין עד היום, ובתל חצור התחיל יגאל ידן לחפור בשנות החמישים והיום מנהלים את החפירה

שונות

פעילות
חינוכיתתצוגות
ארכיאולוגיותמינהל
שימורחפירות
ארכיאולוגיות

חפירות ארכיאולוגיות

מטבע זהב נדיר מאוד בן כ-2200 שנה התגלה בחפירות בצפון

ראש ענף מטבעות ברשות העתיקות: "זה מטבע הזהב העתיק הכבד והיקר ביותר שנמצא עד כה בחפירה בארץ ישראל". המטבע, שנראה כי שימש את המעמד העליון למטרות פולחן, מתאר מלכה - יתכן שאת ארסינואה השנייה, אשר התחתנה עם אחיה תלמי השני.

מתל קדש נטבע 80 שנה אחרי מותה של המלכה. לדברי אריאל, "נדיר למצוא מטבעות תלמיים בישראל מהתקופה שאחרי עלייתה לשלטון של השושלת הסלובקית ב-200 לפסה"נ. מטבע הזהב התלמי היחיד שנמצא בחפירה (בעכו) לפני מציאה זו, מתוארך לתקופת שלטונם של התלמים עצמם, במאה ה-3 לפסה"נ, והוא שוקל פחות מ-2 גרם." בחפירות תל קדש המתנהלות מאז 1997 התגלה מרכז מנהלי גדול ממדים מהתקופות הפרסית-הלניסטית, ובו אולמות קבלת אורחים, חדר אוכל מפואר, מחסנים רבים וארכיון. התעודות בארכיון לא השתמרו, ואילו על פי 2,043 הבולות שנמצאו שם מתוארכת הפריחה של המרכז למחצית הראשונה של המאה השנייה לפסה"נ. לדברי דונלד אריאל, אין זה ודאי שקיימת התאמה בין פני המלכות שנטבעו על פני המטבע, לכיתוב "ארסינואה פילדלפוס" שעל גב המטבע. "אפשר גם שמטבעות המניין מן המאה השנייה לפסה"נ תארו פורטרטים של המלכות המכהנות. יתכן שהמלכה המתוארת במטבע הזה היא בכלל קלאופטרה הראשונה, בתו של אנטיוכוס השלישי, שנישואיה לתלמי החמישי היו האירוע שחתם את המלחמה הסורית החמישית ב-193 לפסה"נ. לפני כ-3 שנים הופיע בשוק העתיקות העולמי מטמון זהב של תלמי מאלכסנדריה שבמצרים. מטמון זה לא כלל את מטבעות תלמי החמישי, ולכן נחשב המניין מתל קדש לנדיר ביותר.

מטבע זהב נדיר מאוד בן כ-2200 שנה, התגלה לאחרונה בחפירות של אוניברסיטאות מיישיגן ומינסוטה בתל קדש (ליד רמות נפתלי שבכביש הצפון). המטבע נטבע באלכסנדריה על ידי תלמי החמישי ב-191 לפני הספירה, ונושא את שמה של אשתו של תלמי השני, ארסינואה פילדלפוס (השנייה).

לדברי דונלד צבי אריאל, ראש ענף מטבעות ברשות העתיקות, "זוהי תגלית מדהימה בתחום חקר המטבעות. המטבע יפהפה, ובמצב השתמרות מרשים ביותר. זהו מטבע הזהב העתיק הכבד והיקר ביותר שנמצא אי פעם בחפירה ארכיאולוגית בארץ, ומשקלו כמעט אונקית זהב אחת (27.71 גרם). זאת, בשעה שמשקלו הממוצע של מטבע זהב הינו 4.5 גרם." לדברי אריאל, "נראה כי המטבע הייחודי לא שימש למטרות סחר ולא היה בשימוש העם, אלא היה ייצוגי בלבד. יש לשער שהמטבע היה חלק מפולחן לאישה: פעם בשנה צויין יום חג לכבוד המלכה ארסינואה, שכבר בחייה עלתה למעמד אלה, והמטבע נטבע במיוחד וניתן, אולי, במהלך הטקסים של אותו יום. ערך המטבע הוא מניין, שמשמעו- 'מטבע שווה למינה אחת' (מאה דרכמות כסף)". על פני המטבע מופיע תבליט פניה של מלכה. על גב המטבע מתוארים שני קרני שפע (סמל הלניסטי המסמל את ברכת האדמה), מעוטרים בסרטים. משמעות המילה 'פילדלפוס' שבכיתוב על המטבע הינו "אוהבת אחיה". ארסינואה השנייה, בתו של המלך תלמי הראשון, נישאה בגיל 15 לליזימכוס מלך תראקיה - אחד מיורשי אלכסנדר מוקדון. לאחר מותו של ליזימכוס, התחתנה ארסינואה עם אחיה, תלמי השני, אשר דאג לייסד פולחן לכבודה. מטבע המניין הזה, מהווה עדות לאריכות הימים של הפולחן, כיוון שמטבע זה

* צילום: סו זוב

מינהל שימור

שימור ושיקום שער הפרחים

בסוף המאה ה-19 נפרץ בשער פתח בחזית הצפונית, אשר אפשר מעבר ישיר אל תוך העיר. שרידי תא הלוחם שהגן על פתח הכניסה המקורי נראים עד היום בחזית השער המזרחית.

השער שומר במימון משרד ראש הממשלה, בניהול הרשות לפיתוח ירושלים ועיריית ירושלים ובביצוע רשות העתיקות, כ"ז במסגרת פרויקט שימור ושיקום חומות העיר העתיקה.

שער הפרחים בעיר העתיקה נחנך מחדש בטקס חגיגי, בהשתתפות ראש העיר ירושלים ניר ברקת, המוכתר הצועני בעיר העתיקה עבד-אלחכים מחמד דיב סלים, יו"ר הרשות לפיתוח ירושלים משה לאון ומנהל רשות העתיקות שוקה דורפמן.

כחלק מפרויקט 'שימור ושיקום חומות ירושלים' במימון משרד ראש הממשלה, בניהול הרשות לפיתוח ירושלים ובביצוע מינהל השימור ברשות העתיקות טופלו במהלך שנת 2009 שער הפרחים והקטעים הסמוכים לו. עבודות שיקום השער ארכו ארבעה חודשים, ובוצעו בשיתוף פעולה עם התושבים והסוחרים, כדי שלא ליצור הפרעה לפעילות העירונית הסואנת שבמקום.

פעולות השימור והשיקום בשער לוו בהכנות מדוקדקות, שכללו סקר ותיעוד שימורי והסטורי מוקדם של השער. במהלך עבודות השימור במקום התמודד מינהל השימור ברשות העתיקות עם אתגר מורכב של עבודה בסביבה עירונית ומסחרית שוקקת. חזיתות השער וחללו הפנימי זכו לטיפול מקיף שכלל ניקוי יסודי, טיפול באבנים ובעיטורים שעברו תהליך בלייה והסרת סכנות שנבעו מהשתרשות צמחייה, ונדליזם, וחדירת רטיבות לחומה. בין השאר, הוסרו והוסדרו כל תשתיות החשמל והמים ש'עיתרו' את חזיתות השער.

חומות העיר העתיקה נבנו במאה ה-16 על ידי הסולטן סולימאן המפואר. במסגרת, זו נחנך לראשונה שער הפרחים בשנת 1539. השער נבנה במקור כפשפש, שאפשר כניסה לבני אדם ולבהמה לא רתומה בלבד.

לפרטים נוספים על פרויקט שימור חומות ירושלים

מינהל שימור

התעדה למשמרים

לפרטים נוספים על פרויקט ההתעדה למשמרים,
לשותפים ולעדכונים

התעדה היא מערכת המעניקה תעודה למשמרים, המבקשים הכרה בכשירותם המקצועית לעסוק בשימור. הכרה זו חשובה כדי לבסס את מעמדו המקצועי של המשמר וכדי להבטיח את איכות עבודתו לפי התקנים המקצועיים המקובלים בעולם. הפעלת ההתעדה תבטיח שפעולת השימור תיעשה ברמה גבוהה, המתאימה הן לדרישות היזם הן לציפיות הציבור הרחב לטיפול מקצועי נאות בנכסי מורשת התרבות.

הקמת מערכת התעדה למשמרים תחזק את מעמדו המקצועי של המשמר, תאפשר קידום מקצועי ותעגן את זכויותיו ואת חובותיו המקצועיות במכלול כללים אתיים-מקצועיים מוסכמים.

מיסוד תהליך ההתעדה יהיה רכיב במערך מקצועי שיכלול, בין היתר, הכשרה בשימור, תקנים מקצועיים, פיקוח ובקרה. מטרתו כאמור, העלאה של רמת השימור בארץ וביסוסו של המקצוע.

גיבוש הסכמה רחבה על הצורך במנגנון ההתעדה יקדם את המערך המקצועי כולו. יזמת ההתעדה נרקמה על ידי הארגון הישראלי לשימור נכסי תרבות, רשות העתיקות והוועד הישראלי לאונסק"ו, ואליהם חברו הגופים המרכזיים העוסקים בשימור המורשת בישראל.

היזמה נבעה מהצורך להסדיר את הניהול ואת הטיפול בנכסי המורשת התרבותית כדי להבטיח את שימורם בהווה ולדורות הבאים.

תצוגות ארכיאולוגיות

"הבית הארץ-ישראלי", מכללת הרצוג – גוש עציון

* צילום: אליהו ינאי

לתצוגות נוספות ברחבי הארץ- ללא תשלום

תצוגה ארכיאולוגית וחדשה ומרשימה הוקמה במכללת הרצוג- גוש עציון, תחת הכותרת "הבית הארץ-ישראלי".

מכללת הרצוג- גוש עציון חרתה על דגלה את לימוד התנ"ך לעומקו לצד המחקר הארכיאולוגי, שילוב המאפשר ללומד מבט רחב, המביא להפריה הדדית בין שני התחומים.

בתצוגה, שהקים צוות המכללה בשיתוף עם רשות העתיקות, שני דגמים של בתים אופייניים לתקופת המקרא: האחד - בית האופייני לכנענים, המכונה במחקר 'בית חצר', והשני -בית ישראלי, המכונה במחקר 'בית ארבעת המרחבים'. לצופה בתצוגה מתאפשרת הצצה לחיי היום-יום של שתי התרבויות שעצבו את פניה של הארץ בתקופות המקראיות, והבנה טובה יותר של אורח חייהם של בני תקופת המקרא.

בתוך דגמי הבתים משולבים כלי חרס רבים וכלי אבן שאפיינו את שתי התרבויות: כלים מהתקופה הכנענית (תקופת הברונזה), בהם כלי יבוא מקפריסין, ולעומתם - כלים מהתקופה הישראלית (תקופת הברזל). בין הכלים המוצגים, ניתן לראות קנקני אגירה גדולים, קערות, סירי בישול, פכיות תמרוקים, ונרות לתאורה.

התצוגה מוסיפה ללומדים הבאים מכל רחבי הארץ, פן חשוב בהכרת המאפיינים של התרבות החומרית של התקופות בהן נכתב התנ"ך.

אוצר: ד"ר יצחק מייטליס (מרצה במכללה) / מעצב: אורי רשף/ סיוע והשאלת הממצאים: תחום אוצרות ברשות העתיקות

תצוגות ארכיאולוגיות

גן ארכיאולוגי ייחודי נחנך במכללה האקדמית כנרת

התצוגה, שבה פריטים ארכיאולוגיים המייצגים את החקלאות והתעשיות הקדומות בישראל, הוקמה לזכרה המעצבת דורית הראל

למכללה לפני כ-9 שנים. משפחתו של אלקבץ ז"ל העבירה למכללה אבני מיל מהתקופה הרומית, המאוחרת - המאות השנייה והשלישית לספירה, כאשר על אחת מהן נמצאו שרידי כתובת ביוונית. אבנים אלה נמצאו ע"י ישראל בשדות תל קציר בעת שעבד בשדה.

התצוגה הארכיאולוגית במכללה הוקמה בשיתוף פעולה של רשות העתיקות והמכללה האקדמית כנרת. הגן מאפשר קשר ישיר ומוחשי ללימודי א"י וארכיאולוגיה הנלמדים במכללת כנרת. במכללה אלפי סטודנטים ומבקרים, אשר בדרך זו, יחשפו לעברה ולהיסטוריה של ארץ ישראל.

אוצר התערוכה: ד"ר חיים בן דוד; מעצב: עופר קוטלר; ניהול הפרויקט ע"י רשות העתיקות: עדנה אייש. ליווי: ד"ר אורית שמיר; סיוע: אורן זינגבוים.

* תמונת הגן. צילום: עופר קוטלר

[לתצוגות נוספות ברחבי הארץ- ללא תשלום](#)

גן ארכיאולוגי מרשים ויוצא דופן, להנצחת המעצבת דורית הראל, נחנך במכללה האקדמית כנרת. הטקס המרגש נערך בהשתתפותם של פרופ' חנוך לביא, נשיא המכללה האקדמית כנרת; ד"ר עוזי דהרי, סגן מנהל רשות העתיקות; מר יוסי ורדי ראש המועצה האזורית עמק הירדן; ד"ר זאב דרוי, מנכ"ל המכללה האקדמית כנרת; וד"ר חיים בן דוד, אוצר הגן הארכיאולוגי.

בגן פריטים ארכיאולוגיים המייצגים את החקלאות והתעשיות הקדומות (שמן זית; יין ודגן) בארץ ישראל בכלל ובאזור הגליל והגולן בפרט, ודרכים בחיי היומיום בארץ-ישראל (המיוצגות באמצעות אבני המיל). הגן עוצב על ידי המעצב עופר קוטלר, אחיה של דורית, אשר עיצב את המקום מתוך תפישה שלפיה הצגת הפריטים מהווה מפגש ושילוב בין העבר להווה. לפי תפישה זו, קיימת משמעות ערכית בהצגת העבר לקהל הרחב: העתיקות בתערוכה מייצגות את מלאכות העבר, והמתכות והברגים התומכים בפריטים, מהווים את ההווה.

להראל ז"ל, שבין השאר, נודעה כמי שהייתה אחראית על עיצובו-מחדש של מוזיאון יד ושם, זכויות רבות בהקמת תצוגות ארכיאולוגיות בארץ ובהן הסירה בבית יגאל אלון בגינוסר; מרכז המבקרים ע"ש דוידסון בירושלים, הרובע ההרודיאני בירושלים; המחשת אתרים ארכיאולוגיים ציפורי, עבדת, בית שערים, בית שאן, ועוד.

במסגרת הגן הארכיאולוגי, הונצח גם זכרו של ישראל אלקבץ ז"ל, שהיה מנכ"ל המכללה במשך 14 שנים ומצא את מותו בתאונת דרכים סמוך

תצוגות ארכיאולוגיות

תצוגה בקיבוץ בית גוברין

נקודת עצירה חדשה למטיילים באזור מערות בית גוברין: תצוגה ארכיאולוגית בקיבוץ מציגה פריטים שנתגלו בסביבה. בין המוצגים: חלקי בתי בד וגתות, מתקנים לטחינת תבואה, שקתות ועוד.

התצוגה מורכבת מפריטים אדריכליים וממתקנים חקלאיים שנאספו במהלך השנים על ידי חברי הקיבוץ מסביבתו, והיא פתוחה לציבור בחינם. המבקרים בגן לאומי בית גוברין - מרשה, יוכלו מעתה להנות גם מהפריטים שהתגלו באתרים אלה.

מה בתצוגה:

תצוגת פריטים אדריכליים - כוללת פריטים המאפיינים את האדריכלות הקלאסית, ששימשה בבנייה הציבורית. פריטי האבן העתיקים כוללים בסיסי עמודים, כותרות עמודים ועוד. כמו כן, מוצגות אבני מיל מאזור בית גוברין שהוצבו לאורכן של הדרכים בתקופה הרומית במרחקים קבועים, ושימשו לזיהוי הדרכים, למדידת אורכן ולציון תאריך הקמתן ושיפוצן.

תצוגת מתקנים חקלאיים - התצוגה מתמקדת בשלושה ענפי ייצור מרכזיים בחקלאות העתיקה: הפקת שמן זית, ייצור יין וטחינת דגנים, הכולל: חלקי בת בד, גתות ומתקנים לטחינת תבואה. בנוסף, מוצגים פריטים בנושא המים, הכוללים אגנים מכתשים ושקתות.

הפתיחה המחודשת של התצוגה התאפשרה הודות ליזמת חבר הקיבוץ מיגל גולן, ומאמץ חברי הקיבוץ טלי בן ענת, עפר בכר, אלי גלר, פיני בויבסקי, ושלום לוי.

אוצרת התצוגה: אנט נגר, רשות העתיקות. עזרה: יעקב הוסטר, איילת גרובר, וד"ר אורית שמיר.

הגיבון ושיפור המראה הכללי של המבנה והמוזיאון נפתח מחדש לקהל הרחב.

לתצוגות נוספות ברחבי הארץ - ללא תשלום

פעילות חינוכית

לומדים את העבר שומרים על העתיד

בחנוכה - נרות חרס, בתי בד, הפקת שמן, "גלגולה של מנורה" - סמל המנורה לאורך התקופות; "מסע לאורך הנילוס" בפסח; "מהחיטה אל הלחם" בשבועות ועוד.

סודות האדמה - מסע אל בטן האדמה בגילוי אחר סודות העבר. השתתפות בחפירה ארכיאולוגית: חשיפה ומיון ממצאים ארכיאולוגיים ותיעודם. ניתן לשלב גם סדנת רפאות כלי חרס.

אמץ אתר - פרויקט ייחודי המחזק את הזיקה והמודעות למורשת העבר ואת השייכות לקהילה באמצעות שימור, טיפוח וניקוי אתר עתיקות הנמצא בסביבה הקרובה לבית הספר. הפעילות מגבירה את המודעות לשרידי המורשת התרבותית.

חדשות בעתיקות - הרצאות, סיורים והשתלמויות עם בכירי הארכיאולוגים המביאים מהגילויים והחידושים האחרונים של החפירות, הסקרים והמחקר. מיועד לאוהבי ארץ ישראל, למורים ובכלל.

למידע נוסף על פעילויות חינוכיות הקליקו כאן:
http://www.antiquities.org.il/modules_heb.asp?Module_id=64

רשות העתיקות מזמינה אתכם לגעת בעבר באמצעות סדנאות חוויתיות ומעשירות המשחזרות את עולמם של האנשים בעבר, ומגוון פעילויות הקושרות את הסמלים, המורשת והמקורות לעולמם של הילדים ובני הנוער בהווה.

הזיקה שבין אדם לקהילתו ולמדינתו נשענת על מורשתו התרבותית והחיבור אל העבר. ארץ ישראל מהווה מקור חשוב לאתרי עתיקות ולמצאים השופכים אור על התרבות וההיסטוריה של האנושות כולה.

בישראל פרוסים אתרי עתיקות בעלי חשיבות רבה. חשיפה לשרידי המורשת התרבותית של תושבי המדינה ובעיקר של הדור הצעיר תחזק את הקשר לארץ, ותטפח את המודעות לחשיבות שבשמירה על נכסי העבר דרך "הנגיעה באדמה".

רשות העתיקות מעמידה לרשותכם ארבעה מרכזים ארכיאולוגיים המציעים מגוון פעילויות מותאמות באופן אישי, וצוות מקצועי מוביל שסייע לכם להרחיב את החשיפה להיסטוריה ולמורשת התרבותית של ארץ ישראל.

מגוון תוכניות המותאמות באופן אישי ומיועדות לילדים ולבני נוער מגיל 18 ועד 18. התוכניות מועברות במסגרת מערכת החינוך ובמסגרת הקהילה.

לגעת בעבר - תוכנית לימודים המחייבה ומשחזרת את התרבויות והתקופות הקדומות בשיעורים מרתקים המשלבים נגיעה בממצאים הארכיאולוגיים, באוספים, במצגות ובסדנאות.

חגיגות בעתיקות - ימים של חוויה, עשייה והעשרה, המשחזרים את עולמן של תרבויות העבר. "אור ומאור"

פעילות חינוכית

ילדים מציירים ארכיאולוגיה

תחרות כרזות בנושא שמירת עתיקות. הזוכה בתחרות 'ילדים מציירים ארכיאולוגיה': תלמידת כיתה ה' מחדרה. התחרות נערכה מטעם רשות העתיקות לרגל 20 שנה להקמתה, ותשמש את הרשות בתכניתה ללימוד ארכיאולוגיה.

תגית מחלוף השתתפה בתחרות כחלק מלימודיה ב"תגליות בעתיקות" - תוכנית חינוכית קבועה שמפעילה רשות העתיקות בטכנודע בחדרה. זאת, במסגרת תוכנית העשרה רחבה הניתנת בטכנודע לתלמידים מצוינים שנבחרו מבתי הספר בגבעת אולגה. התלמידים הגיעו לטכנודע לאחר שעות הלימודים בבתי הספר, והשתתפו בתוכנית העשרה חוגית בסביבה לימודית מתקדמת. תכנית "תגליות בעתיקות" תרמה לחיזוק המודעות של תלמידי גבעת אולגה לאופי החיים בימי קדם, ומטפחת את ערך החשיבות בשימור נכסי העבר בארץ. מדינת ישראל היא הצפופה בעולם באתרים ארכיאולוגיים, ומטבע הדברים, נחשפים הילדים לאתרים מעוררי סקרנות בסביבת מגוריהם ובספורים מבית הספר. שלא כמו הצומח והחי מספר האתרים אינו מתחדש, וכל פגיעה בהם היא נזק בלתי הפיך, ההורס לעד חלק ממורשת הארץ. במטרה לצמצם את מימדי הפגיעה בעתיקות, וכדי לקרב את תושבי הארץ אל עברם, מקיימת רשות העתיקות פעילות ענפה של חינוך והסברה. לשם כך, הקימה הרשות מרכזים ארכיאולוגיים הפועלים ברחבי הארץ ומקרבים את הילדים והציבור הרחב בדרך חווייתית ובאמצעות הנגיעה בחומר ובאדמה למורשת העבר. בפעילויות שהתקיימו בבתי הספר במהלך השנה, הכירו התלמידים את נושא הארכיאולוגיה ושמירת העתיקות, את עבודת הארכיאולוג, את העמים והתרבויות ששכנו כאן, ואת חיי היום - יום שהתרחשו בארץ. הם התנסו בתהליכי שחזור, רפאות, ושימור הממצא הארכיאולוגי ומעל לכל למדו להכיר עד כמה חשובה השמירה על נכסי העבר. ערכים ונושאים אלו משתקפים במגוון הציורים שצוירו על ידי תלמידים, ומראים כי גם בעידן זה, המתאפיין בפיתוח מואץ ובטכנולוגיות חדשניות, ילדי ישראל קשורים לעבר ושומרים על ההווה - למען העתיד.

* התלמידה תגית מחלוף עם הכרזה הזוכה.

לכבוד חגיגות 20 שנה לרשות העתיקות, רשות העתיקות יזמה תחרות כרזות בנושא שמירת עתיקות, בין תלמידים מרחבי הארץ, אשר משתתפים בתוכניות ללימוד ארכיאולוגיה בבתי הספר.

תגית מחלוף, תלמידת כיתה ה' מבי"ס 'אור לטף' בחדרה, היא הזוכה במקום הראשון בתחרות הכרזות הארצית שקיימו המרכזים החינוכיים של רשות העתיקות.

לכבוד חגיגות 20 שנה לרשות העתיקות, יזמה הרשות תחרות כרזות בנושא שמירת עתיקות בין תלמידים מרחבי הארץ, אשר משתתפים בתוכניות ללימוד ארכיאולוגיה בבתי הספר. בתחרות השתתפו כ-100 כרזות, מתוכן הועלו הנבחרות לאתר האינטרנט של הרשות. עובדי הרשות והציבור הרחב הזמנו להצביע עבור הכרזה המועדפת. הכרזה הזוכה - של התלמידה תגית מחלוף מחדרה, עוצבה בצורת תמרור אזהרה, וקוראת "לא להרוס את עתיקות העבר". לצד התמרור, צוירו והודבקו על המפתח כלי חרס, תמונות של אתרי עתיקות, מטמונים ועתיקות שונות. הכרזה הזוכה תשמש את רשות העתיקות בתוכניות ללימוד ארכיאולוגיה המתקיימות בהנחייתה בבתי ספר ובגני ילדים.

פעילות חינוכית

עבודת בני נוער בחפירה ארכיאולוגית ביפו

שיתוף הפעולה וכבר עלו מגוון הצעות: קורס מורי דרך לצעירי יפו, קורס שימור, פעילות לקהל הרחב ועוד.

חיזוק להצלחתנו הוא שילוב של בני נוער מיפו בפרויקט נוסף, הפעם במחוז מרכז בחפירה ביהוד. בחפירת הצלה המנוהלת בימים אלה ע"י אורית סגל שולבו 15 בני נוער ומדריך חינוכי. שילובם מעיד על הצלחת הפעילות שממנה נהנים הנערים, רשות העתיקות ושאר המשתתפים.

במהלך חופשת הקייץ עיריית תל-אביב- יפו - בשיתוף המשלמה ליפו ורשות העתיקות, וביזמת סגנית ראש העירייה מיטל להבי, הזמינה את ילדי תל אביב-יפו ליטול חלק פעיל בעבודה בחפירה ארכיאולוגית.

בפרויקט שולבו כ-30 נערים בשתי חפירות הצלה של מרחב מרכז שהתנהלו ביפו: ברחוב רוסלאן בניהולם של הארכיאולוגים ד"ר יואב ארבל ומוחמד חאטר וברחוב הדואר בניהולם של ליאור ראוכברגר. במשך שעות העבודה נלוו לנערים מדריכים של המרכז הארכיאולוגי חינוכי.

מטרות הפרויקט היו:

1. העסקת בני נוער מיפו בחופשת הקייץ במקום עבודה מאתגר, בשכר.
2. מסגרת פעילות יומית לבני הנוער שחלקם אינם לומדים.
3. חשיפתן של מגוון אוכלוסיות לרשות העתיקות ולעולם הארכיאולוגיה.

בהערכות מוקדמות לא ידענו כיצד יראה הפרויקט, האם הנערים אכן יגיעו בבוקר לחפירה אחרי שבילו עד השעות הקטנות של הלילה? האם יתמידו? האם באמת יעבדו?

להפתעתנו רוב הנערים התמידו בעבודתם וחיש מהר השתלבו היטב בחפירות. היו אמנם בעיות ופה ושם נאלצנו להיפרד מנערים אך הניסיון הוכתר בהצלחה ובני הנוער עבדו היטב. עולם התקשורת גילה עניין בפרויקט, ערוצי טלוויזיה ותחנות רדיו ריאיינו את השותפים לו ואף רואיינו בני נוער שהועסקו בחפירה.

הפרויקט נחל הצלחה ועיריית תל אביב-יפו מעוניינת להמשיך בעבודה עם רשות העתיקות ועם מחלקות הנוער. בחיבור בין שני הגופים נוצרה הזדמנות להעמקת

שונות

הודעות לעיתונות

- * ציור קיר מרהיב ביופיו מן המאה ה-12 ואשר התגלה באקראי בחצר גת שמנים בירושלים יוצג לראשונה במוזיאון ישראל המחודש
- * מה עשה רימון יד תורכי בתוך חומת ירושלים?
- * רשות העתיקות חגגה 20 שנה בהפנינג ארכיאולוגיה לכל המשפחה ביפו
- * רשות העתיקות ועיריית יקנעם ישקיעו בשנה הקרובה כ- 1.7 מליון ₪ לשחזור ולשימור שרידי הביצורים בתל יקנעם
- * בחפירה ארכיאולוגית של רשות העתיקות בכפר סוואעד חמיירה נחשף יישוב שלא היה מוכר עד כה

ימי עיון וכנסים

- * חידושים בארכיאולוגיה של ירושלים וסביבותיה. יום העיון המשותף של מרחב ירושלים והאוניברסיטה העברית (7/10/2010)

פרסומים

- * **מבצע לסטודנטים** - רשות העתיקות יוצאת במבצע מיוחד, המיועד לסטודנטים לארכיאולוגיה, אשר במסגרתו ימכרו פרסומי הרשות, במחירי מבצע חסרי תקדים **לפרטים נוספים**

עריכה והפקה מירב שי **תכנים** ד"ר גדעון אבני, יעל אלף, דניאל ויינברגר, יולי שוורץ, מירב שי

עריכה גרפית ערן צירמן

